

Briselē, 2023. gada 21. novembrī
(OR. en)

15737/23

COLAC 152

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	delegācijas
Temats:	Padomes secinājumi par ES un Latīņamerikas un Karību jūras reģiona attiecībām

Pielikumā ir pievienoti Padomes secinājumi par ES un Latīņamerikas un Karību jūras reģiona attiecībām, kurus Padome apstiprināja 3985. sanāksmē, kas notika 2023. gada 21. novembrī.

Padomes secinājumi par ES un Latīņamerikas un Karību jūras reģiona attiecībām

1. Spēcīgāka, modernizēta stratēģiskā partnerība starp Eiropas Savienību (ES) un Latīņamerikas un Karību jūras reģionu (*LAC*) ir svarīgāka nekā jebkad. Apvienojot spēkus, ES un *LAC* var panākt būtiskas pārmaiņas ilgtspējīgas izaugsmes sekmēšanā, taisnīgu un noturīgu sabiedrību veidošanā, kā arī miera un drošības, iekļaujoša multilaterālisma un noteikumos balstītas starptautiskās kārtības veicināšanā. ES un *LAC* attiecību pamatā arī turpmāk ir jābūt kopīgām vērtībām, jo īpaši demokrātijai, tiesiskumam, dzimumu līdztiesībai un cilvēktiesību ievērošanai. Kopā ES un *LAC* ir spēcīgākas un labāk spēj pievērsties mūsdienu pasaules daudzajiem izaicinājumiem, tostarp globālajām klimata un vides krīzēm.
2. Trešajā ES un Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstu kopienas (*CELAC*) samītā, kas notika Briselē 2023. gada 17. un 18. jūlijā, tika atsāktas abu reģionu attiecības visaugstākajā līmenī un vēlreiz tika apstiprināta abu reģionu unikālā partnerība. Atklāts, iekļaujošs un konstruktīvs dialogs ļāva abiem reģioniem labāk izprast otras puses intereses, prioritātes un bažas. Ir svarīgi, lai šis ciešākas iesaistes process turpinātos, tostarp, izmantojot pastiprinātus kontaktus un augsta līmeņa vizītes starp ES un *LAC* valstīm.
3. Samītā tika noteikta ambicioza un uz nākotni vērsta kopēja programma, kas būtu jāīsteno turpmākajos gados. Padome uzteic jauno impulsu ES un *LAC* attiecībās un atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas un Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos kopīgo paziņojumu “Jauna programma ES un Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstu attiecībām”, tostarp izvirzītās prioritātes un ierosinātās darbības.

4. ES un *LAC* partnerība spēku smeļas abu reģionu fundamentālajā apņēmībā iestāties par visiem mērķiem un principiem, kas nostiprināti Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) Statūtos, tostarp suverenitātes un teritoriālās integritātes principiem, kā arī Vispārējā cilvēktiesību deklarācijā un starptautiskajās humanitārajās tiesībās. ES atkārtoti apstiprina, cik svarīgi ir veicināt, aizsargāt un ievērot visas cilvēktiesības un pamatbrīvības, tostarp vārda un mediju brīvību, cilvēktiesību aizstāvju un žurnālistu aizsardzību. ES arī atkārtoti apstiprina, ka ir jāstiprina tiesiskums un demokrātija, tostarp brīvas un taisnīgas, iekļaujošas, pārredzamas un ticamas vēlēšanas un dzimumu līdztiesība. ES uzturēs ciešu dialogu ar *LAC* par šo principu īstenošanu un sadarbosies, lai veicinātu tiesībās balstītu pieeju, novērstu nevienlīdzību, veicinātu tiesības uz tīru, veselīgu un ilgtspējīgu vidi, aizsargātu pilsonisko telpu un apkarotu visu veidu diskrimināciju, tostarp dzimuma, rases, etniskās vai sociālās izcelsmes, reliģijas vai ticības, politisko vai jebkuru citu uzskatu, invaliditātes, vecuma, seksuālās orientācijas un dzimtiskās identitātes dēļ.

5. ES turpinās iesaisti ar *LAC* saistībā ar neprovocēto un nepamatoto Krievijas agresijas karu pret Ukrainu, tostarp saistībā ar tā sekām, kas izjūstas arī tālu no Eiropas. ES un *CELAC* samita deklarācijā līderi no abiem reģioniem pauda dziļas bažas par notiekošo karu pret Ukrainu, kurš turpina izraisīt milzīgas cilvēku ciešanas un saasina pašreizējo nestabilitāti globālajā ekonomikā, ierobežo izaugsmi, palielina inflāciju, rada traucējumus piegādes ķēdēs, pastiprina enerģētisko un pārtikas trūkumu un paaugstina finanšu stabilitātes riskus. Līderi arī pauda atbalstu centieniem, kuru mērķis ir panākt taisnīgu un ilgtspējīgu mieru saskaņā ar ANO Statūtiem. ES centīsies panākt *LAC* valstu atbalstu Ukrainas miera formulai, tostarp, izmantojot gaidāmo Globālo miera samitu, saukšanai pie atbildības par kara noziegumiem, agresijas noziegumu un citiem vissmagākajiem noziegumiem, kas pastrādāti kara laikā, kā arī Krievijas dezinformācijas apkarošanai.

6. Spēcīgai ES un *LAC* partnerībai ir vajadzīga atjaunota politiskā iesaiste visos līmeņos, kā arī daudzpusējos forumos. Abu reģionu līmenī ES turpinās uzlabot iekļaujošu dialogu un sadarbību ar *CELAC*, rīkojot samitus reizi divos gados, proti, nākamais samits notiks Kolumbijā 2025. gadā, un regulāras ārlietu ministru sanāksmes. Padome atzinīgi vērtē abu reģionu ceļvedi 2023.–

2025. gadam, kas tika iesniegts ES un *CELAC* samitā, un gaida tā īstenošanu. Padome mudina nekavējoties izveidot konsultatīvo koordinācijas struktūru, par kuru panākta vienošanās, lai virzītu uz priekšu kopīgās apņemšanās.

7. Pēc ES un Karību jūras reģiona līderu sanāksmes, kas 2023. gada 17. jūlijā notika Briselē, ES turpinās sadarbīties ar Karību jūras reģionu kā atsevišķu apakšreģionu ar savām īpatnībām. ES un Karību jūras reģiona valstu ministru sanāksme, kas notiks 2024. gadā, palīdzēs stiprināt kopīgo programmu, kura ietver sadarbību tādās jomās kā klimata pārmaiņas, atmežošanas mazināšana, biodaudzveidības aizsardzība, starptautiskās finanšu sistēmas reforma, privātā sektora iesaiste, jo īpaši, izmantojot ES un *LAC* “*Global Gateway*” investīciju programmu, sociālā iekļaušana, cilvēces attīstība un drošības izaicinājumi. Turpmākās attiecības tiks īstenotas saistībā ar jauno partnerattiecību nolīgumu starp Eiropas Savienību un tās dalībvalstīm un Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna valstu organizācijas dalībvalstīm (ES un *OACPS*) un tā Karību jūras valstu reģionālo protokolu. ES atkārtoti apstiprina, ka ir pienācīgi jāievēro mazo salu jaunattīstības valstu (*SIDS*) ilgtspējīgas attīstības izaicinājumi, ņemot vērā to īpašo neaizsargātību pret klimata pārmaiņām, tostarp jūras līmeņa celšanos. Tas tiek arī uzsvērts, gatavojoties ceturtajai starptautiskajai konferencei par *SIDS*, kas 2024. gada maijā notiks Antigvā un Barbudā. Turpināsies arī sadarbības stiprināšana starp *LAC* un ES tālākajiem reģioniem, kā arī aizjūras zemēm un teritorijām, kas atrodas *LAC* reģionā.

8. ES turpinās atbalstīt valstu un starptautiskas iniciatīvas, kuru mērķis ir atjaunot nepieciešamos pārvaldības un drošības apstākļus brīvu vēlēšanu sarīkošanai Haiti, nodrošināt humānās palīdzības piekļuvi iedzīvotājiem, kuriem nepieciešama aizsardzība, un risināt daudzdimensionālo krīzi, kura saasinās.

9. ES turpinās iesaistīties ar citām apakšreģionālām grupām, kā arī ar starptautiskām organizācijām, kas darbojas reģionā. ES ir apņēmusies rīkot regulārus samītus ar stratēģiskajiem partneriem Brazīliju un Meksiku. Tā turpinās stiprināt divpusējos politiskos dialogus un iekļaujošā garā konstruktīvi iesaistīties ar reģiona valstīm, atzīstot arī pilsoniskās sabiedrības organizāciju būtisko nozīmi un ieguldījumu šajā sakarā. ES turpinās aktīvi atbalstīt mieru un demokrātiskus risinājumus reģionā, kā, piemēram, miera procesa gadījumā Kolumbijā un Venecuēlas vadītajās sarunās Meksikas procesa ietvaros.

10. Daudzpusējā līmenī ES un *LAC* ir dabiski partneri, un tiem būtu vēl vairāk jāstiprina sadarbība reģionālo un globālo izaicinājumu risināšanā. ES ir apņēmusies strādāt kopā ar *LAC* partneriem pie tā, lai īstenotu Programmu 2030. gadam un tās ilgtspējīgas attīstības mērķus (IAM), kā arī pie globālās pārvaldības reformas, tostarp starptautiskās finanšu arhitektūras, lai to padarītu iekļaujošāku un efektīvāku. Būtu jāturpina spēcīga ES un *LAC* iesaiste ANO un regulāras apmaiņas starp ES un Amerikas cilvēktiesību sistēmu. Būtu jāstiprina sadarbība PTO kontekstā, jo īpaši saistībā ar gaidāmo 13. ministru konferenci (*MC13*) un notiekošo PTO reformu procesu.

11. Padome atzīst, ka ir svarīgi stiprināt un attīstīt stabilu ES un *LAC* tirdzniecības un ieguldījumu programmu, kuras pamatā būtu plašs divpusēju un reģionālu tirdzniecības un asociācijas nolīgumu tīkls starp abiem reģioniem. Svarīgas prioritātes ir spēkā esošo nolīgumu pilnīga īstenošana un parakstīto un pašlaik piemēroto nolīgumu ratifikācija. Padome atzinīgi vērtē to, ka drīzumā tiks parakstīts modernizētais ES nolīgums ar Čīli, cer, ka ātri tiks pabeigts darbs pie modernizētā nolīguma ar Meksiku, un pieņem zināšanai darbu, kas notiek starp ES un *Mercosur*.

12. Padome atzinīgi vērtē ES un *LAC* “*Global Gateway*” investīciju programmu (*GGIA*), kas apliecina ES un *LAC* kopīgās prioritātes un ir balstīta uz visaugstākajiem vides un sociālajiem standartiem, kā arī pārredzamību, un šie faktori definē Eiropai raksturīgo veidu, kādā tiek veikta uzņēmējdarbība. Kā atkārtoti uzsvērts pirmajā ES un *CELAC* ekonomikas un finanšu ministru sanāksmē, kas 2023. gada 15. septembrī notika Santjago de Kompostelā, ES un *LAC* *GGIA* būs būtiska loma, palīdzot risināt investīciju nepietiekamību reģionā ar mērķi mobilizēt gan privāto kapitālu, gan publisko finansējumu no ES un tās dalībvalstīm Eiropas komandas pieejas ietvaros. Tā arī palīdzēs virzīt uz priekšu taisnīgu, zaļo un digitālo pārkārtošanos abos reģionos, atbalstot vietējās vērtības ķēdes, izaugsmi, cilvēces attīstību, noturību veselības jomā un pienācīgas kvalitātes nodarbinātību, vienlaikus veicinot sadarbību tādās jomās kā digitālā pārveide, izglītība, sociāli atbildīga uzņēmējdarbības vide, transports, ilgtspējīgas piegādes ķēdes, tostarp attiecībā uz kritiskajām izejvielām, energoefektivitāte, drošas un ilgtspējīgas mazoglekļa tehnoloģijas, pielāgošanās klimata pārmaiņām, ūdens u. c.

13. Atzīstot, ka planētas trīskāršās krīzes – klimata pārmaiņu, biodaudzveidības izzušanas un piesārņojuma – dēļ ir vajadzīga pastiprināta ES un *LAC* partnerība zaļās pārkārtošanās jomā, Padome uzsver, cik svarīgi ir pastiprināt dialogu, stiprināt tiesisko regulējumu, izglītošanu klimata jomā, pētniecību un inovāciju, kā arī investīcijas, ņemot vērā ievērojamo sadarbības potenciālu virzībā uz klimatneitrālu un dabai labvēlīgu ekonomiku. Svarīgākie kopīgie mērķi joprojām ir Parīzes nolīguma pilnīga un efektīva īstenošana, tostarp, saglabājot sasniedzamu 1,5 °C mērķi, kā arī Konvencija par bioloģisko daudzveidību un Kuņminas–Monreālas globālais biodaudzveidības satvars, globālais ķimikāliju satvars, ANO Konvencija par cīņu pret pārtuksnešošanu (*UNCCD*), ANO 2023. gada konferences par ūdeni rīcības programma ūdens resursu jomā un Atklātās jūras līgums, kā arī Peru un Ekvadoras vadībā notiekošās sarunas par starptautisku juridiski saistošu instrumentu piesārņotības ar plastmasu jomā. ES strādās kopā ar *LAC* partneriem, lai panāktu globālu solījumu līdz 2030. gadam pasaules līmenī trīskāršot atjaunīgo energoresursu enerģijas jaudu un divkāršot energoefektivitātes centienus. Atzīstot Amazones lietusmežu būtisko nozīmi un to, cik svarīgi ir cīnīties pret atmežošanu gan Amazonē, gan citās kokiem klātās zemēs, Padome atzinīgi vērtē Amazones sadarbības līguma organizācijas (*ACTO*) 2023. gada augustā pieņemto Belenas deklarāciju un atkārtoti apstiprina, ka ir būtiski iesaistīties ar partnervalstīm, lai kopīgi risinātu atmežošanas un mežu degradācijas pamatcēloņus, jo īpaši ES regulas par neatmežojošām piegādes ķēdēm kontekstā. Padome mudina veikt darbības un uzņemties saistības, kuru mērķis ir okeānu aizsardzība, saglabāšana, atjaunošana un ilgtspējīga izmantošana, gatavojoties konferencei “Mūsu okeāns”, kas 2024. gada aprīlī notiks Atēnās, un trešajai ANO Okeānu konferencei, ko Kostarika un Francija 2025. gada jūnijā rīkos Nicā. ES ir gatava strādāt kopā ar *LAC* partneriem, lai paātrinātu darbības, kuru mērķis ir tīra ūdens un sanitārijas nodrošināšanai visiem, kā arī lai veicinātu integrētu ūdens resursu apsaimniekošanu. Paturot prātā abu kontinentu atbildību par ilgtermiņa globālo nodrošinātību ar pārtiku, ES sadarbosies ar *LAC* pārtikas ražošanas sistēmu noturības un ilgtspējas uzlabošanā un izmantos dialoga un sadarbības mehānismus, tostarp pētniecībā, lai cita starpā veicinātu mēslošanas līdzekļu un pesticīdu ilgtspējīgu pārvaldību un uzlabotu augsnes veselību.

14. ES ir apņēmusies strādāt kopā ar *LAC* partneriem, lai veicinātu atbildīgu, uz cilvēku vērstu un tiesībās balstītu iekļaujošas digitālās pārveides modeli, kas nodrošina personas datu un privātuma kā pamattiesību aizsardzību, palielina drošu un vispārēju digitālo savienojamību un kiberdrošību, atbalsta brīvu, atvērtu un uzticamu internetu, veicina digitālās politikas konvergenci un digitālās plaisas novēršanu, tostarp, ne mazāk svarīgi, digitālās plaisas starp dzimumiem novēršanu, un veicina mākslīgā intelekta uzticamu izstrādi un izmantošanu. Šīm darbības jomām pievēršas ES un *LAC* digitālā alianse, kas joprojām ir atvērta visām ieinteresētajām *LAC* valstīm, pamatojoties uz kopīgām vērtībām, un pievēršas tām savā 2023. gada jūlija kopīgajā deklarācijā. Padome atzinīgi vērtē 2023. gada novembrī notikušo pirmo ES un *LAC* abu reģionu digitālās politikas dialogu kā svarīgu atskaites punktu. Lai veicinātu ES un *LAC* digitālās alianses īstenošanu, ES strādās Eiropas komandā, izmantojot arī *Digital4Development Hub (D4D Hub)*. Padome gaida reģionālā *Copernicus* centra atklāšanu Panamā un *BELLA* optiskās šķiedras kabeļa pagarināšanu, kas veido drošu digitālo pamatsavienojamību.

15. Padome uzsver svarīgo nozīmi, ko abi reģioni piešķir sociālajam taisnīgumam, un iesaka pastiprināt kopīgo darbu, lai veicinātu sociālo kohēziju, dzimumu līdztiesību, vērstos pret nevienlīdzību un diskrimināciju jebkāda iemesla dēļ, kā arī novērstu un izskaustu seksuālu un ar dzimumu saistītu vardarbību, tostarp gadījumos, kad tā notiek, izmantojot tehnoloģijas, vai kad tehnoloģijas to veicina. Turklāt Padome uzsver, ka ir jāveicina sieviešu ekonomisko iespēju nodrošināšana un jāsekmē iekļaujoša izaugsme, kurā pievēršas dažādām vajadzībām un nodrošina vienlīdzīgas iespējas jauniešiem, pirmiedzīvotājiem, afrikāņu izcelsmes cilvēkiem, LGBTI, vecāka gadagājuma cilvēkiem un personām ar invaliditāti. ES ir gatava virzīt uz priekšu darbu pie abu reģionu partnerības veselības sistēmu noturības un vakcīnu vietējās ražošanas jomā, kā arī pie Eiropas komandas reģionālās iniciatīvas par iekļaujošām un vienlīdzīgām sabiedrībām. Padome atzīst, ka sociālā taisnīguma nodrošināšanā ir vajadzīga plaša līdzdalība, un uzsver, cik svarīga ir pilsoniskās sabiedrības līdzdalība un apspriešanās ar to visās nozarēs.

16. Padome uzsver, cik svarīgi ir turpināt atbalsta un aizstāvības centienus, lai risinātu humanitārās krīzes, kas ietekmē *LAC*. Atzīstot, ka *LAC* reģions ir viens no reģioniem, kas ir visvairāk pakļauts dabas katastrofām, ES atzinīgi vērtē pastiprinātu vispārējo sadarbību gatavības katastrofām un katastrofu riska pārvaldības jomā, kā arī paraugprakses apmaiņu starp ES un *LAC* reģionu, kas oficiāli tiks noteikta minētajiem jautājumiem veltītā saprašanās memorandā starp ES un attiecīgajām reģionālajām starpvaldību struktūrām un valstīm, kas atrodas *LAC*.

17. Padome aicina prioritārā kārtā pastiprināt ES un *LAC* sadarbību tiesiskuma un drošības jomā visos līmeņos, lai risinātu daudzveidīgos un arvien nozīmīgākos izaicinājumus, ko rada transnacionālā organizētā noziedzība, kura negatīvi ietekmē abas Atlantijas okeāna puses. Tie ietver augsta riska noziedzīgus tīklus, narkotiku, šaujamieroču un cilvēku tirdzniecību, kā arī korupciju, finanšu noziedzību un noziedzību vides jomā, hibrīddraudus, tostarp kibernetiskās drošības, dezinformāciju un ārvalstu īstenotu informācijas manipulāciju un iejaukšanos. Pamatojoties uz veiksmīgo kopīgo darbu ES un *LAC* partnerības ietvaros tiesiskuma un drošības jomā un ņemot vērā ES un *CLASI* (Latīņamerikas Iekšējās drošības komitejas) 2023. gada 28. septembra deklarāciju un *EL PAcCTO* programmas ambiciozo II posmu, būtu jāturpina attīstīt Eiropas komandas iniciatīvu drošības un tiesiskuma jomā. ņemot vērā holistiskāku pieeju, ko *LAC* valstis izmanto, lai risinātu drošības izaicinājumus, ES ir apņēmusies pastiprināt sadarbību ar *LAC* partneriem cīņā pret transnacionālo organizēto noziedzību, pamatojoties uz tiesiskumu un pamattiesību augsta līmeņa aizsardzību, vēršoties pret peļņas gūšanu motivējošiem faktoriem, samazinot narkotiku piedāvājumu un pieprasījumu, novēršot noziedzību, kā arī veicinot institucionālo spēju veidošanu un kopīgus standartus. Padome gaida ES un *CELAC* koordinācijas un sadarbības mehānisma narkotiku apkarošanas jomā augsta līmeņa sanāksmi, kas plānota 2024. gadā.

18. Drošības un aizsardzības jomā Padome atzinīgi vērtē *LAC* valstu dalību ES kopējās drošības un aizsardzības politikas (KDAP) misijās un operācijās, mudina veikt vairāk kopīgu darbību, piemēram, saistībā ar ES koordinēto klātbūtni jūrā Gvinejas līcī, kā arī pastiprinātu dialogu ar *LAC* partneriem par KDAP jautājumiem, piemēram, dialogus ar Kolumbiju un Čīli.

19. Atzīstot pētniecības un inovācijas būtisko lomu tādu kopīgu izaicinājumu risināšanā kā divējādā pārkārtošanās, globālā veselība un citas prioritārās jomas, Padome aicina turpināt un pastiprināt abu reģionu dialogu ES un *CELAC* kopīgās pētniecības un inovācijas iniciatīvas (*R&I*) ietvaros, atjauninot stratēģisko *R&I* ceļvedi, tostarp attiecībā uz atvērtās zinātnes daļu, un stiprinot pētniecības centru lomu. Padome atgādina, cik svarīgi ir pastiprināt sadarbību augstākās izglītības jomā, kas ļauj abu reģionu studentiem, akadēmiskajiem mācībspēkiem un pētniekiem izmantot priekšrocības, ko sniedz mobilitāte un līdzīgas iespējas, un uzsver, ka Eiropas universitāšu alianses varētu būt attiecīgie partneri, lai veidotu turpmāku sadarbību ar *CELAC* partneriem, pamatojoties uz pieejamajām starptautiskās sadarbības iespējām. Padome uzsver, ka ES un *LAC* partnerības centrā arī turpmāk vajadzētu būt iniciatīvām cilvēku tiešu kontaktu jomā, un aicina visus partnerus pilnībā izmantot iespējas, ko sniedz *Erasmus+* un pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” Marijas Sklodovskas-Kirī vārdā nosauktās darbības.

20. Paužot gandarījumu par diskusijām ES un *LAC* forumā “*Partners in Change*”, kas ietvēra jauniešus, pilsonisko sabiedrību un vietējās iestādes, un uzņēmējdarbības apaļā galda sarunas, kas tika rīkotas pirms samita, un ņemot vērā to ieteikumus, Padome atzīst, ka pilsoniskā sabiedrība sniedz nozīmīgu ieguldījumu abu reģionu partnerībā, un aicina padziļināt un strukturēt dialogu ar jauniešiem, pilsoniskās sabiedrības organizācijām, privāto sektoru, arodbiedrībām un vietējām iestādēm. Padome uzsver, cik svarīga ir pilnīga pilsoniskās sabiedrības iesaiste visos partnerības ar *LAC* aspektos. Padome atzinīgi vērtē un atbalsta Eiropas un Latīņamerikas Parlamentārās asamblejas (*EuroLat*), ES un *LAC* starptautiskā fonda, kā arī domnīcu un akadēmisko aprindu aktīvo lomu. Svarīgas prioritātes ir arī ES publiskās diplomātijas centieni, kultūras diplomācija un ES un *LAC* kultūras attiecību veicināšana. Šajā sakarā svarīgs atskaites punkts būs ES pirmā piedalīšanās starptautiskajā grāmatu gadatirgū, kas no 2023. gada 25. novembra līdz 3. decembrim notiks Gvadalaharā, Meksikā.